

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1999-2000

27 april 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de stand van zaken in de werking van de "Task Force" Mestverwerking

Vraag om uitleg van de heer Robert Voorhamme tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de Boelwerf in Temse

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de afbakening van fosfaatverzadigde gronden

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aankoopprijs van natuurgebieden

Vraag om uitleg van de heer Dany Vandenbossche tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de milieuvergunning voor crematoria

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 27 april 2000

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.06 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de stand van zaken in de werking van de task force Mestverwerking

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de stand van zaken in de werking van de task force Mestverwerking.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, collega's, mevrouw de minister, onlangs vond een studiedag plaats over de mestverwerking. De volledige problematiek werd er onder de loep genomen. Een werkgroep onder uw voorzitterschap, heeft besloten dat ook de gemeenten zich de komende jaren moeten bezighouden met de mestverwerking in het algemeen en met de locatie van mestverwerkingsinstallaties in het bijzonder.

De werkgroep heeft reeds een lijst van mogelijke locaties in diverse provincies opgesteld. De lijst vormt het resultaat van een ruimtelijke visie, wat positief is. De werkgroep onderscheidt drie types : bedrijfsgebonden verwerking, kleinschalige verwerking op lokale bedrijventerreinen, en groot-schalige verwerking op regionale bedrijventerreinen. Deze laatste vorm van verwerking zou tot stand moeten komen via de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen omdat de meeste provincies nog niet ver zijn gevorderd met de opmaak van de provinciale structuurplannen.

Het is positief dat het locatieprobleem wordt aangepakt, maar ook het type mestverwerking is van

belang voor het behoud van de veestapel. Met het oog op de uitvoer naar het buitenland en een optimale aanwending van het eindproduct, is ook het bekomen eindproduct van groot belang. We moeten streven naar een kostenverlagend of zelfs naar een kostendekkend systeem waardoor de mestverwerking haalbaar en rendabel wordt voor de vee-teeltsector. Performante systemen en de kostprijs van de mestverwerking zijn van cruciaal belang voor de economische haalbaarheid van de verwerking, en bijgevolg ook voor het behoud van de veestapel. Het is de taak van de task force om daarvoor te zorgen.

Mevrouw de minister, ik heb een aantal concrete vragen. Ten eerste, wordt de VITO-studie van 1998 nog steeds als basis gebruikt ? Tijdens de vorige zittingsperiode heb ik ook de toenmalig bevoegde minister vragen gesteld over dit document. In de studie worden de verschillende technieken met elkaar vergeleken aan de hand van de meest beschikbare technologie, van de milieuaspecten, van de eindproducten, en op het vlak van economische haalbaarheid.

Ten tweede, hoe ver staat de task force met de evaluatie van de diverse systemen op het vlak van het milieu, van de economische haalbaarheid en van de eindproducten ? Ten derde, wordt de VITO bij de task force betrokken ? Ten vierde, is er overleg met het buitenland over bepaalde procédés ? Ten slotte, een aantal systemen bevinden zich nog in een experimenteel stadium. Ze vereisen bijgevolg bijkomend onderzoek. Is de Vlaamse regering bereid om dit onderzoek te financieren via subsidies voor wetenschappelijk onderzoek ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Matthijs, het klopt dat onlangs een studiedag plaatsvond. Ik kreeg er de indruk dat heel wat aan het bewegen is in de sector. Dat is positief. Ik heb

Dua

ook gemerkt dat de wil van de sector om de mestverwerking te doen slagen, groot is.

De VITO-studie dateert van 1998. Tijdens de vorige legislatuur hebben we het dikwijls over die studie gehad. Er werd onderzoek verricht naar de beste beschikbare technieken. De studie lag aan de basis van de huidige sectorale milieuvoorwaarden voor mestverwerking die zijn opgenomen in de Vlare-normen. De studie bood een ruim overzicht van alle ideeën en ontwerpen van 1998. Ondertussen hebben de studiebureaus en de onderzoekers niet stilgezeten. Op de studiedag bleek dat bestaande installaties ondertussen werden verbeterd en dat nieuwe technieken worden uitgetest. Een aantal ideeën worden afgeschreven omdat ze te duur zijn of na testen niet blijken te voldoen aan de milieudoelstellingen. De brede waaier van technieken uit de VITO-studie lijkt zich te consolideren : de goede drijven bovenaan en de rest verdwijnt op de achtergrond. De studie is aan actualisering toe.

De Mestbank en het Vlaams Coördinatiecentrum voor Mestverwerking beschikken dankzij hun hechte contacten met de initiatiefnemers over meer recente informatie. De VITO-studie heeft een heel goede basis gevormd, maar wordt door de evolutie op het terrein bijgestuurd. Het Vlaams Coördinatiecentrum voor Mestverwerking is zeer nauw betrokken bij alles, ook bij de meetings van de task force. Het knooppunt van alle beschikbare knowhow situeert zich dan ook in dat centrum en in de Mestbank. De relatie tussen beide is trouwens heel hecht.

De task force heeft reeds een aantal projecten voorgesteld die haalbaar lijken. Zo is er een project voor de kalversector waaruit blijkt dat een systeem bestaat dat heel snel operationeel kan worden. Er is ook een systeem voor de verwerking van varkensmest. De task force heeft een ruimere taak dan enkel het aanhoren van haalbare technieken. Ook de mogelijke inplantingsplaatsen worden onderzocht in het kader van de visie op ruimtelijke ordening. U hebt daarop reeds gewezen. Binnenkort zal daarover een synthesesnota worden voorgelegd aan de Vlaamse regering, waardoor het mogelijk wordt om duidelijke richtlijnen te verstrekken aan de lokale besturen. Ook de waarde van de eindproducten en hun aanwendingsmogelijkheden in het buitenland worden onderzocht. Die zijn erg belangrijk, want het is de bedoeling om de mestoverschotten over grenzen te brengen.

In verband met de technieken die van toepassing zijn op het niveau van de landbouwbedrijven zal een soort erkenningsprocedure worden uitgewerkt opdat de initiatiefnemers duidelijkheid krijgen. De task force bestaat dan ook uit ambtenaren die zijn gespecialiseerd in verschillende disciplines op het vlak van ruimtelijke ordening, milieuvergunningen en milieu-inspectie. Ook federale ambtenaren worden uitgenodigd. We willen immers zo snel mogelijk een ruim beeld krijgen van de problemen en een zo breed mogelijk draagvlak voor de oplossingen. De federale ambtenaren zijn van belang voor het afleveren van het attest voor het eindproduct, want daardoor wordt de export mogelijk.

Uit de werkzaamheden blijkt dat vooral het vinden van geschikte vestigingsplaatsen een reëel knelpunt is. Het is niet makkelijk om op het vlak van ruimtelijke ordening één lijn te trekken. Nadat de nota door de regering is besproken, zal ik samen met minister Van Mechelen een ministeriële circulaire sturen waarin duidelijkheid wordt verschaft.

De VITO wordt heel intensief bij alles betrokken. Ze neemt deel aan alle vergaderingen van de task force. Het is immers belangrijk om aan de hand van de wetenschappelijke knowhow onmiddellijk te kunnen zeggen of een procédé haalbaar is of niet.

U vroeg of er contacten werden gelegd in het buitenland. De Vlaamse initiatiefnemers hebben zelf heel veel contact met mensen in het buitenland. Ze gaan dikwijls de mosterd in het buitenland halen. Ze zijn immers voortdurend op zoek naar de beste ontwikkelingen. Ook buitenlandse initiatiefnemers nemen dikwijls contact op met de Mestbank en met mijn kabinet. Op die manier proberen ze hier in Vlaanderen een afzetmarkt te vinden voor hun ontwerpen. Die buitenlandse technieken zijn vooral te vinden in Denemarken, Frankrijk, Italië, Zwitserland en Canada.

Dan kom ik nu bij uw laatste vraag. U weet dat Europa zeer strikte regels hanteert inzake mestverwerking : de vervuiler betaalt. De mogelijkheden tot subsidies voor projecten of financiering van onderzoek werden al in 1994 afgesloten. Momenteel zijn ze dus niet mogelijk.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Wat de subsidies betreft, meen ik toch wel dat subsidies voor het verrichten van research op een bepaald procédé niet mogen worden beschouwd als subsi-

Matthijs

dies voor mestwerwerking. Men moet daar toch wel een onderscheid in maken. Ik heb nooit gepleit voor subsidiëring of voor overheidsinterventie in de verwerking zelf, maar wel voor eventuele subsidiëring van het op punt stellen van een procédé. Gelet op de huidige tijdnood vind ik dat dit wel mogelijk moet zijn.

Minister Vera Dua : Gezien de tijdnood en gezien de situatie op het terrein vind ik eigenlijk dat er al voldoende bekend is. De verschillende procédés die worden gepresenteerd, vallen allemaal terug op een aantal gekende standaardprocédés. Daarvoor is eigenlijk geen verder onderzoek meer nodig. De enige vorm van ondersteuning zou eigenlijk zijn dat men een privé-initiatiefnemer zou steunen om dat procédé operationeel te maken, maar daarmee gaat Europa niet akkoord. De VITO heeft indertijd met overheidsgeld een aantal studies uitgevoerd. We moeten nu gewoon proberen om de zaak zo snel mogelijk in orde te krijgen inzake vergunningen en normen. Daarna moeten we gewoon zo snel mogelijk starten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Robert Voorhamme tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de Boelwerf in Temse

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Voorhamme tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de Boelwerf in Temse.

De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik verneem zopas van de heer De Meyer dat er inmiddels een antwoord is op een schriftelijke vraag over dezelfde materie. Ik heb nog niet de kans gehad om dat te lezen.

Minister Vera Dua : Het gaat ook niet echt volledig over hetzelfde.

De heer Robert Voorhamme : Dan is het toch nog de moeite om mijn vraag nu te stellen. We leven eigenlijk in een eigenaardige toestand. Na het faillissement moet de curator proberen de Boelwerf zo goed mogelijk te gelde te maken. In de huidige

economische conjunctuur en ook met het oog op een ecologische reconversie van onze economie is de locatie van de Boelwerf zeker en vast aantrekkelijk voor bepaalde economische activiteiten.

Sinds 1998 blijkt dat de reconversie van het terrein wellicht het best in stappen kan verlopen in plaats van in één groot project. Dat is althans de mening van de curator en van de begeleidingsgroep. Er ontstaat echter een probleem van immobilisme. Het perceel van de Boelwerf wordt nu als één perceel bekeken. Kadastraal kan het niet worden gesplitst. Dat is waarschijnlijk de reden waarom de OVAM de rigide houding aanneemt en stelt dat het volledige terrein moet worden gesaneerd vooraleer er tot verkoop, en dus tot reconversie, van bepaalde delen kan worden overgegaan.

Op sommige plaatsen dient er inderdaad wel te worden gesaneerd. Een aantal loodsen en gebouwen die zich op het terrein bevinden, moeten ook dringend worden gesaneerd. Indien dat niet gebeurt, moet er een boete worden betaald voor leegstand. Daarbij gaat het dan om een bedrag van een 80 miljoen frank per jaar. Dat loopt nu dus al op tot een boete van 240 miljoen frank.

Inzake het standpunt over de reconversie van de werf is er dus een soort pingpongspel aan de gang tussen enerzijds de curator en de begeleidingsgroep en anderzijds de Vlaamse overheidsinstellingen en de Vlaamse administratie. Voorlopig is de conclusie gewoon dat er van reconversie nog geen sprake is. De middelen worden stelselmatig opgebruikt. Voor de werknemers zal er uiteindelijk veel te weinig geld overblijven.

Mevrouw de minister, is de houding van de Vlaamse administratie en van de OVAM in dit dossier nog aanvaardbaar te noemen ? Is het echt zo dat ze zich in een wettelijk keurslijf bevinden dat geen andere houding toelaat ? Welke wettelijke oplossingen zijn er voorhanden om het dossier te deblokken ? We moeten immers vooral constructief denken. Indien er geen wettelijke mogelijkheden zijn om dit dossier te deblokken, dan moet de Vlaamse overheid in alle duidelijkheid aan de curator zeggen dat het gewoon zo is. Anders zou men immers in de verkeerde richting aan het werken zijn. Dat moet eens en voor altijd duidelijk worden gemaakt. Het wordt hier echt wel dringend. De sfeer in de betrokken streek is bijzonder negatief. Daarmee is uiteraard niemand gediend.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik deel de bezorgdheid van de heer Voorhamme. Daarom ook heb ik een zestal weken geleden hierover een soortgelijke vraag gesteld aan minister Dua en minister Van Mechelen. Gisteren heb ik het antwoord ontvangen van minister Van Mechelen. Ik wil twee elementen uit dat antwoord aanhalen.

Hij zegt dat de sanering van het terrein in verschillende fasen en percelen kan gebeuren, mits gebruikmaking van artikel 48 van het bodemsaneringsdecreet. Op basis van dit artikel kan worden beslist om de overdracht van de gronden plaats te laten vinden vooraleer de verplichtingen tot bodemsanering worden vervuld, maar dan wel onder de voorwaarde van het aangaan van een verbintenis en het opbouwen van een financiële zekerheid. De OVAM heeft reeds in die zin een advies aan de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw gestuurd, en is momenteel bezig met de verfijning van het advies. Op die manier wordt de sanering, te beginnen met het beschrijvend bodemonderzoek van het terrein, telkens gekoppeld aan de overdracht van een deel van het perceel. Dit is uiteraard een belangrijke doorbraak in dit dossier.

De minister stelt ook dat het gebrek aan bedrijven-terreinen in Vlaanderen maakt dat er, conform de beleidsintenties van de Vlaamse minister van Economie, een instrumentarium zal worden uitgewerkt voor de herbestemming van ongebruikte industrie-terreinen met een milieupassief. Om op korte termijn vooruitgang te boeken, zal worden nagegaan of deze terreinen kunnen worden gesaneerd in het kader van publieke en privé-samenwerking. De gronden van de Boelwerf kunnen dan ook voor een dergelijke aanpak in aanmerking komen.

Dit is een bijzonder belangrijk antwoord van de minister. Ik wil er wel op aandringen om in dit dossier snel te werken. De heer Voorhamme heeft er al op gewezen dat we hier een bijzonder lange lijdensweg achter de rug hebben. Het is belangrijk om na de juridische doorbraak ook een feitelijke doorbraak te forceren opdat de terreinen kunnen worden gesaneerd en verkocht.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, ik wil in de eerste plaats opmerken dat vooral in de plaatselijke pers nogal aan stemmingmakerij werd gedaan. Dat stoort mij niet echt, want het is een gevoelig dossier. Ik had ook liever gezien dat het dossier wat sneller werd afgehandeld, maar de zaak is heel complex. Drie weken geleden kwam er een

doorbraak. Nu wachten we op het antwoord van de curatoren.

De houding van de OVAM was in elk geval correct. U weet allemaal dat het een vervuilde zone betreft. Er was reden voor de obstructie, want meerdere terreinen bevatten verontreinigende stoffen, zoals minerale oliën, vluchtige aromaten, PAK's, zware metalen en solventen. De raming van de mogelijke saneringskosten komt in het beste geval neer op 62 miljoen frank en in het slechtste geval op 420 miljoen frank. Volgens een realistische benadering mogen we de saneringskosten wellicht inschatten op 150 miljoen frank.

Het is de taak van de OVAM om erop toe te zien dat het bodemsaneringsdecreet wordt nageleefd. Zoals in alle andere dossiers, heeft de OVAM ook in dit dossier correct en conform het decreet gehandeld. Het decreet bepaalt immers dat indien bodemsanering nodig is, voorafgaand aan de overdracht van grond drie voorwaarden moeten worden vervuld. Ten eerste moet een bodemsaneringsproject worden ingediend, ten tweede moet een eenzijdige verbintenis tot bodemsanering worden aangegaan bij de OVAM en ten derde moet als waarborg van het schriftelijke engagement tot het uitvoeren van de bodemsanering ook financiële zekerheid worden gegeven. Deze procedure ligt decretaal vast.

Als principe geldt dat wanneer een deel van een kadastraal perceel wordt overgedragen men zich in regel moet stellen voor het volledige kadastraal perceel. Dat vormde een probleem, maar als het om bepaalde redenen nodig is om van dit principe af te wijken, voorziet het bodemsaneringsdecreet in de mogelijkheid om bij de Vlaamse regering een verzoek tot afwijking van artikelen 37 tot 39 in te dienen. Dat staat in het befaamde artikel 48 van het decreet. Ik heb dit antwoord via minister Van Mechelen ook aan de heer De Meyer verstrekt. Volgens de procedure wordt de OVAM gevraagd om advies uit te brengen en om samen met alle betrokken partijen naar een oplossing te zoeken. De OVAM is als bevoegde administratie verplicht om erop toe te zien dat alles verloopt volgens de bepalingen van het decreet.

Welke wettelijke oplossing bestaat er nu voor de Boelwerf ? De terreinen van de werf bevinden zich allemaal op één groot kadastraal perceel. Dat vormde een probleem. De vereiste fasen om tot overdracht over te kunnen gaan, zouden heel wat tijd in beslag nemen. De curatoren van de NV Boelwerf hebben daarom op 24 november 1999 een schriftelijk verzoek tot toepassing van artikel

Dua

48 van het bodemsaneringsdecreet bij mij ingediend. Het heeft een tijd geduurd voor wij advies over de zaak kregen. Op 15 februari 2000 hebben we alle betrokken partijen op het kabinet om de tafel samengebracht om een oplossing te vinden. Dankzij deze vergadering hebben we op 9 maart 2000 een advies ontvangen van de OVAM. De overdracht van de gronden zou al kunnen plaatsvinden voor de verplichtingen tot bodemsanering worden vervuld, maar wel onder de klassieke voorwaarde van het aangaan van een éézijdige verbintenis en het opbouwen van een financiële zekerheid.

In het advies werd opgenomen dat de verplichtingen van artikelen 37 tot 39 van het bodemsaneringsdecreet, zoals de melding van overdracht, het uitvoeren van een oriënterend bodemonderzoek en de bodemsanering zelf, mogen starten na de verkoop. Dat is de essentie van de afwijking. Hierbij is het toegestaan telkens per verkocht deel de verplichtingen na te komen, waarbij een uiterste aanvangstermijn van 1 januari 2006 wordt vooropgesteld voor de sanering van de delen die op dat moment nog niet door een verkoop werden overgedragen.

De overdracht van het administratief gebouw aan de gemeente Temse wordt vrijgesteld van de opbouw van financiële zekerheid. Dat geeft de curatoren wat financiële ademruimte om een aantal belangrijke en prioritaire schulden in te lossen.

Bij de andere overdrachten van stukjes perceel dienen de curatoren telkens 50 percent van de verkoopsom van de verkochte delen voor de bodemsanering te reserveren. Dit gebeurt door te storten in de Deposito- en Consignatiekas tot waarborg van die éézijdige verbintenis. De afspraak is dat zij op die manier een reserve opbouwen van 80 miljoen frank, wat iets meer is dan de helft van de geraamde saneringskosten.

Ook ik moest mijn handtekening zetten onder dit contract. Ik heb dit voor de paasvakantie gedaan, waarna het contract werd doorgestuurd naar de curatoren. We hebben ondertussen nog geen nieuws gekregen van de curatoren. Ik verwacht wel dat de curatoren het contract zullen ondertekenen en dat dan tot de verkoop kan worden overgegaan.

Het bodemsaneringsdecreet voorziet in een afwijkmogelijkheid, waardoor rekening kan worden gehouden met sociale en economische bekommer-

nissen. OVAM moet daar telkens een gefundeerd en uitgebreid advies over geven, omdat het om een afwijkingsprocedure gaat. Het kan immers niet de bedoeling zijn om bij elke overdracht gebruik te maken van artikel 48. We hebben dat ook toegepast in het dossier-Verlipack, evenals in andere dossiers.

De overheid heeft al drie weken geleden een doorbraak bereikt in dit dossier. Ik verwacht dat dit ook op die manier door de curatoren verder zal worden uitgewerkt.

De voorzitter : De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord.

Het is betreurenswaardig dat de curatoren pas eind 1999 tot de conclusie kwamen dat het, om het perceel in delen te herwaarderden, nodig is een afwijking via het bodemsaneringsdecreet aan te vragen. Daardoor zijn een aantal kostbare jaren verloren gegaan. Stemmingmakerij daarover in de pers brengt echter geen zoden aan de dijk.

Ik vind het ook kras dat als de curatoren het contract voor de paasvakantie officieel hebben ontvangen, het nog zo lang duurt alvorens zij u daarop een antwoord geven. Uit het antwoord van de minister blijkt dat dit dossier zo lang aansleept, niet zozeer omwille van de werking van de Vlaamse overheidsadministratie, als wel door de onbekendheid van de curatoren met deze procedure. Een conclusie kan zijn dat de Vlaamse administratie in de toekomst misschien het initiatief moet nemen om de curatoren bijlessen te geven over dit soort aangelegenheden.

De heer Jos De Meyer : Een doorbraak is essentieel. Ik wil hier niet aan stemmingmakerij doen. Ik heb dat trouwens evenmin in de plaatselijke pers gedaan. Artikel 48 steekt echter wel complexer ineen dan hier wordt voorgesteld. Ik wil uiteraard niet de verdediging van de curatoren op mij nemen, maar ik vraag me af wanneer zij de brief hebben ontvangen. Het is immers niet omdat de minister een brief ondertekent, dat de curatoren er een dag later al over beschikken.

De heer Robert Voorhamme : Ik had begrepen dat de curatoren de brief voor de paasvakantie hadden ontvangen.

Minister Vera Dua : Mijnheer De Meyer, ik ben op de hoogte van de weg die een brief op de administratie soms aflegt. Het is inderdaad niet zo dat we ervan mogen uitgaan dat een brief die ik heb ondertekend, een dag later al bij de curatoren ligt. Dit is een niet onbelangrijk detail.

Mijnheer Voorhamme, u stelt dat de curatoren onvoldoende op de hoogte waren van de procedure. Er worden meerdere dossiers behandeld. Het kan haast niet anders dan dat men hiervan op de hoogte is in de wereld van de curatoren. Ik kan toch geen reclamecampagne opstarten over de uitzonderingsprocedure ? Bepaalde beroepsgroepen worden verondersteld de wetgeving en de mogelijkheden ervan te kennen.

De heer Robert Voorhamme : Mevrouw de minister, het gaat over een algemeen probleem dat dikwijls ernstige economische gevolgen heeft. Het is niet toevallig dat bedrijven die failliet gaan op sites met milieuproblemen zijn gevestigd. Het is niet toevallig dat bedrijven die economisch slecht presteren een zware milieulast dragen. Curatoren komen waarschijnlijk geregeld met dit soort problemen in aanraking. Het is dan ook essentieel dat zij op de hoogte zijn van de correcte juridische procedure. Ik beweer hiermee echter niet dat het de bedoeling is om bij elk faillissement uitzonderingen toe te staan.

Minister Vera Dua : Mijnheer Voorhamme, ik stel in het algemeen vast dat de problemen met bodemsanering nogal eens worden misbruikt om andere zaken te verhullen. Met het bedrijf Verlipack was dat heel duidelijk. Men schreef alle problemen toe aan de bodemsanering tot de dag dat wij een oplossing aanboden. Toen vond men onmiddellijk een heel andere reden.

De heer Patrick Lachaert : Ik vraag me af of men in deze zaak geen verborgen agenda heeft.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de afbakening van fosfaatverzadigde gronden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot mevrouw Dua, Vlaams

minister van Leefmilieu en Landbouw, over de afbakening van fosfaatverzadigde gronden.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, collega's, mevrouw de minister, we hebben vernomen dat de Vlaamse regering van plan is om als toepassing van de gebiedsgerichte verscherping voor fosfaatverzadigde gebieden zoals ingeschreven in MAP-2bis, 1702 hectare cultuurgrond in de gemeentes Moerbeke, Stekene, Berlare, Hamme en Lokeren vanaf 1 januari 2001 af te bakenen als fosfaatverzadigd gebied. Deze afbakening is gebaseerd op een studie van professor Hoffman. Een fosfaatverzadigingsgraad van 40 percent van de grond houdt een strengere bemestingsnorm in van maximum 40 kilogram P_2O_5 per hectare. Hierdoor worden 274 landbouwbedrijven uit de opgesomde gemeenten geconfronteerd met de strengste P_2O_5 -bemestingsnormen. Ze worden bijgevolg verplicht om voor de afzet van hun mest bijkomende gronden te zoeken. Ze ontvangen daarvoor geen enkele vorm van vergoeding. Dergelijke maatregelen hebben ernstige gevolgen voor de regio in het algemeen en voor de landbouw in het bijzonder.

Mevrouw de minister, ten eerste, hoeveel metingen werden er totaal al uitgevoerd en hoeveel in de genoemde gemeenten ? Ten tweede beweert men dat de metingen die de fosfaatverzadiging bepalen, om de kilometer werden uitgevoerd. Dat heeft grote aaneengesloten gebieden met heel grillige grenzen tot gevolg. Kan de overheid instaan voor de verfijning van dit fosfaatverzadigd gebied ?

Drie, is het mogelijk om in deze gebieden begeleidende maatregelen te nemen door de uitzondering voor het gezinsveeteeltbedrijf uit MAP-1, zijnde de regel van 80 kilogram P_2O_5 per hectare, opnieuw in te voeren ? Zo worden de gronden ook gesaneerd, maar dan wel op een meer realistische wijze.

Vier, de fosfaatverzadiging treedt precies op in lichte zandgrond met een bodemzuurtegraad lager dan zes en met weinig aluminium- en ijzercomplexen. Is het dan niet aangewezen om een passende vergoeding uit te werken voor de milieusanering die deze landbouwers zullen uitvoeren, aangezien de oorzaak van de fosfaatverzadiging in de bodemstructuur zit ?

De mestverwerking is momenteel jammer genoeg nog niet operationeel. Moeten we er eerst niet voor zorgen dat mestverwerking als alternatief in voldoende en betaalbare mate aanwezig is, vooraleer

De Meyer

we een bijkomende gebiedsgerichte verscherping invoeren, waardoor mestoverschotten ontstaan ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : De eerste vraag gaat over de manier waarop de metingen zijn uitgevoerd. De staalnames gebeurden volgens een rasterpatroon met een maaswijdte van 1,5 kilometer. De afstand tussen de monsternamepunten werd in het kader van het onderzoeksproject 'Inventarisatie van fosfaatverzadigde gebieden' grondig wetenschappelijk onderbouwd. Het gaat hier om een project van het IWONL uit de periode 1991-1993 en een onderzoek van de Mestbank. Een deel van dit onderzoek was trouwens gewijd aan het bepalen van de optimale monsternameafstand.

De onderzoekers vermelden in het eindrapport : 'Op basis van een verkennende studie die aantoonde dat bodemfosfaatgehalten een ruimtelijke afhankelijkheid lieten noteren tot een 'range' van 2,7 kilometer, werd de dimensie van het basisgrid op 1,5 kilometer vastgelegd. Voor een nauwkeurige variogrambepaling werden op 'ad random' geselecteerde plaatsen bijkomende tussenmonsternames op kortere afstand uitgevoerd.'

In Vlaanderen werd in totaal 7.475 vierkante kilometer bemonsterd, waarbij 4.111 monsternames werden verricht, waarvan 833 in Oost-Vlaanderen. Een overzichtskaart van het monsternamegrid voor Oost-Vlaanderen is beschikbaar en kan worden opgevraagd bij de Mestbank.

Is een verdere verfijning van het fosfaatverzadigd gebied mogelijk ? De eerste reeks afbakeningen gebeurde bij de inwerkingtreding van MAP-1, zonder te opteren voor een verdere verfijning in deze gebieden. Wel werd voor de individuele landbouwers in de mogelijkheid voorzien om een ontheffing te verkrijgen voor de strengere normen door bij een tegenexpertise aan te tonen dat een bepaald perceel niet fosfaatverzadigd is. In dat geval kreeg men een vrijstelling. Deze tegenexpertises, die normaal alleen werden uitgevoerd in gevallen waar er sprake was van onzekerheid, leverde in de helft van de gevallen een positief resultaat op voor de landbouwer. Er is dus een correctie doorgevoerd. De overheid is wel bereid om de extra kosten, die zijn gemaakt door de landbouwer om te bewijzen dat zijn perceel niet fosfaatverzadigd is, terug te betalen. Een bijkomend onderzoek, waarbij ook de fosfaatrisicogebieden worden meegenomen,

zou een zware financiële inspanning vragen van de overheid.

U vraagt ook een versoepeling voor gezinsveeteeltbedrijven. Sanering van een fosfaatverzadigd gebied is een zeer langdurig proces, waarbij de negatieve effecten van de verzadiging voor het milieu blijven voortduren tot de sanering is afgerond. Het rekken van de saneringsperiode door de toegelaten fosfaatbemesting te verdubbelen, is geen goed signaal naar de landbouwer. Op die manier laat men het probleem ook dubbel zo lang duren. Bovendien zou er in veel gevallen nauwelijks sprake zijn van sanering aangezien veel gewassen niet meer dan 80 kilogram fosfaat aan de bodem onttrekken. Met een versoepeling naar 80 kunnen we het probleem dus niet oplossen. We zorgen er dan immers alleen voor dat het probleem niet verergert.

U vraagt ook of het niet aangewezen is om een passende vergoeding uit te werken in verhouding tot de bodem. Voor alle duidelijkheid, de eerste oorzaak van fosfaatverzadiging is niet de bodem, maar wel een overbemesting met fosfaat. Voor de betrokken gebieden zijn de bodemchemische kenmerken en hun mineralensamenstelling minder gunstig om veel fosfaat vast te leggen dan voor andere gebieden. Het is logisch dat sommige bodems meer fosfaatgevoelig zijn dan andere bodems. Zoals gezegd, zijn deze bodemkenmerken echter niet de eigenlijke oorzaak van de fosfaatverzadiging. De eerste oorzaak is altijd overbemesting. Een vergoeding voor landbouwers in dergelijke zones is daarom niet wenselijk.

U hebt ook een vraag gesteld inzake een mogelijk uitstel van afbakening. De eerste reeks fosfaatverzadigde gebieden werd reeds in 1995 afgebakend. Op dat moment was de regionale inventarisatie nog niet afgerond. Nu is dit wel het geval. Het zou niet billijk zijn ten overstaan van de landbouwers die onder de eerdere afbakening ressorteren, om deze verdere afbakening nog uit te stellen. Men beschikt nu immers over bijkomende informatie. Het gelijkheidsprincipe moet voor iedereen gelden. Daarom willen we nu die fosfaatverzadigde gronden uitbreiden.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mevrouw de minister, ik zal uw antwoord nog eens rustig moeten bestuderen, samen met enkele mensen die mij beter kunnen informeren over de technische aspecten ervan. Ik heb wel al de volgende twee spontane reacties.

De Meyer

Mevrouw de minister, indien er op die gronden grassen worden gezaaid, is uw antwoord op mijn derde vraag dan nog wel juist ? Ik heb daar enige twijfels bij. U zegt ook dat het niets te maken heeft met de bodem, maar uitsluitend met het gebruik van fosfaten. (*Opmerking van minister Vera Dua*)

Op deze plaatsen zijn niet meer fosfaten gebruikt dan op andere plaatsen. Het is de combinatie van beide factoren die hier belangrijk is.

De factuur volledig doorschuiven naar de landbouwers, komt eigenlijk bijna neer op een onteigening van die mensen. De gangbare landbouw wordt zo totaal onmogelijk gemaakt. Mevrouw de minister, u moet toch nog eens grondig nadenken over dit dossier. Is dit, ook inzake sociale rechtvaardigheid, wel de meest correcte oplossing ?

Minister Vera Dua : Ik zal daar zeker nog eens grondig over nadenken. Ik denk elke dag na over de MAP-problematiek. Ik weet ook wel dat het zeer moeilijk is om territoriaal afbakeningen te maken, waardoor men bepaalde landbouwers op een andere manier treft dan andere. Europa kijkt echter naar wat er territoriaal gebeurt. Waar zijn er problemen en waar zijn er geen problemen ? Dat is natuurlijk een zeer moeilijke discussie. Voor gronden met fosfaatverzadiging moeten we proberen om zo snel mogelijk de bodemkwaliteit te herstellen. We krijgen immers een echte fosfaatdoorslag, mijnheer De Meyer. Alle fosfaten die men inbrengt, komen gewoon in het water terecht.

De heer Jos De Meyer : Mevrouw de minister, u mag niet proberen om zaken te insinueren die ik niet heb gezegd.

Minister Vera Dua : Dat is zeker niet mijn bedoeling, maar we moeten zo snel mogelijk een oplossing vinden voor de probleemgebieden.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : We moeten de fosfaatdoorslag meten om na te gaan of er wel echt fosfaatdoorslag is. Daarnaast heb ik nog de volgende opmerking : als de boeren het advies zouden krijgen om door middel van geregelde bekalking de bergingscapaciteit op te drijven, zoals nu voor andere types van grond waar de pH-waarde veel hoger ligt, dan is het probleem opgelost, want dan is de doorslag weg.

Minister Vera Dua : Mijnheer Van Looy, ik betwijfel of dat een oplossing is.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aankoopprijs van natuurgebieden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aankoopprijs van natuurgebieden.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de Vlaamse regering heeft zich tot doel gesteld 125.000 hectaren Vlaams ecologisch netwerk af te bakenen, naast 150.000 hectaren natuurverwevingsgebied. In de bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen werd vastgelegd dat 38.000 hectaren bijkomend natuurgebied en 10.000 hectaren bijkomend bosgebied zouden worden aangeduid. Door een gelijktijdige afbakening zou 750.000 hectaren voor de beroepslandbouw worden voorbehouden.

Tegelijk rijst ook het probleem van de historisch vaak weinig logische aaneensluiting van gewestplanbestemmingen, waardoor intensieve landbouwgebieden los van elke feitelijke situatie ingekleurd zijn als natuur- of bosgebied, met alle juridische moeilijkheden van dien.

In het regeerakkoord wordt vooropgesteld dat een aankoopbeleid de beste waarborg biedt en de meest duurzame wijze is om deze doelstellingen te garanderen. Beheersovereenkomsten zijn volgens het regeerakkoord veleer een aanvullend beleidsinstrument, hoewel ze een belangrijke bijdrage kunnen leveren tot een vermindering van de polarisatie tussen natuur en landbouw.

Het areaal bijkomend natuurgebied dat in de komende jaren rechtsreeks of onrechtstreeks met overheidsmiddelen zal worden aangekocht, zal bijgevolg toenemen. Het risico bestaat dat voornamelijk eigenaars van gronden daar beter van zullen worden. Natuurverenigingen die door een combinatie van subsidies het leeuwendeel van de aan-

De Meyer

koopkosten kunnen recupereren, soms tot 100 procent, bekommeren zich dan ook minder om de aankoop prijs. Soms kan er zelfs een opbod zijn tussen diverse natuurverenigingen of administraties. Natuurverenigingen dreigen als concurrenten tegenover elkaar te staan. De prijzen worden daardoor tot kunstmatig hoge niveaus opgedreven. Dit prijsopbod heeft uiteraard ook gevolgen voor de landbouw die vaak binnen dezelfde gebieden gronden gebruikt. In sommige regio's zijn de prijzen van gronden in natuurgebieden spectaculair gestegen.

Bestaan er coördinatiemechanismen tussen de terreinbeherende organisaties en de administraties die natuur- en bosgebieden aankopen, opdat het niet tot een onderling prijsopbod zou komen? Zijn er evoluties merkbaar in de prijzen die geboden worden bij de aankoop van natuur- en bosgebieden, of is het een louter regionaal verschijnsel? Zijn er noemenswaardige verschillen tussen de provincies, of naargelang de instantie die de aankoop doet? Heeft de minister van Landbouw en Leefmilieu plannen om in overleg met haar bevoegde collega snel tot een planologische ruil te komen, waardoor de bestemmingen nauwer kunnen aansluiten bij de feitelijke toestand?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, er zijn inderdaad soms problemen met de prijzen, bij gebrek aan coördinatie. Er wordt hier gezegd dat er in veel gevallen landbouw is in natuurgebieden. Dat klopt, en het heeft veel te maken met de wijze waarop de gewestplannen destijds werden opgemaakt. Er werden heel veel ruimten, vaak ook natuurgebieden, als landbouwgebied ingekleurd. De afbakening van de natuurlijke structuur, waarmee men nu bezig is, zal voor een stuk rechtszekerheid bieden over wat landbouwgebied en wat natuurgebied is. Dat zal ook een regulerende invloed hebben op de markt.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik stel inderdaad met spijt vast dat vooral in het verleden de samenwerking soms is misgelopen tussen de terreinbeherende verenigingen en de afdelingen Bos en Groen, en Natuur, die de gronden aankopen. Er is echter een grote verbetering aan de gang. Om misverstanden te vermijden worden er nu gebiedsafspraken gemaakt. Er worden aankoopperimeters vastgelegd, waarbij vooraf duide-

lijk wordt vastgelegd waar de verenigingen aankopen, en waar de overheid aankoopt. Het is de bedoeling dat men zich daar ook aan houdt.

Er is echter een nuance. Het gaat niet om absolute perimeters. Bijvoorbeeld als er onverwacht een openbare verkoop gebeurt in een gebied waar de overheid volgens de afspraken kan aankopen, dan is het vaak beter dat toch een privé-vereniging het initiatief neemt. Wij kunnen immers de dossiers niet snel genoeg administratief afronden. Omgekeerd, als een terreinbeherende vereniging op een bepaald ogenblik onvoldoende geld heeft, en er komt een groot stuk grond vrij, dan doen ze soms binnen hun aankoopperimeter een beroep op de overheid om de aankoop te doen. Dat loopt op dit moment vrij goed. Er zijn afspraken, zodat er bijna geen onderlinge concurrentie meer voorkomt.

Het klopt niet dat terreinbeherende verenigingen zich niet om de aankoop som bekommeren. Het reglement voor de subsidiëring van terreinaankopen is zodanig opgesteld dat erkende terreinbeherende verenigingen worden bestraft door een verlaging van het terugbetalingspercentage als ze zeer dure aankopen doen. De verenigingen hebben er dus alle belang bij zo goedkoop mogelijk aan te kopen. Hoe duurder er wordt gekocht, hoe minder oppervlakte de vereniging kan verwerven.

Op basis van de in voorgaande jaren verworven oppervlakte wordt het subsidiebedrag voor het volgende jaar berekend. Door het kabinet van de vorige minister van Leefmilieu werd een ingewikkeld subsidiereglement opgesteld, waarin die stimulans werd opgenomen. Dat is een goede zaak. Niet alleen moet een vereniging die duur aankoopt, zelf veel meer bijleggen, ze krijgt ook nog, in verhouding tot andere verenigingen, minder subsidies toegewezen.

Dat heeft echter ook het negatieve effect dat terreinaankopen worden ontmoedigd in regio's waar de grondprijzen hoger liggen, zoals in de duinen, in Oost-Vlaanderen, of in stedelijke of verstedelijkte gebieden. Het gevaar bestaat dat in deze regio's door de hoge grondprijzen minder reservataankopen zullen gebeuren, of kleinere oppervlakten zullen worden gekocht.

U vroeg ook naar de evolutie van de grondprijzen. Ik word daar wekelijks mee geconfronteerd. Als er op dit ogenblik één oorzaak is van hogere grondprijzen, dan is het wel de mestproblematiek, en niet de aankopende natuurverenigingen of de aankopende overheid. Gisteren heb ik vernomen dat in de Noorderkempen landbouwgronden worden

Dua

aangekocht, onder anderen door Nederlanders, voor 1,9 miljoen frank per hectare. Dat heeft niets te maken met concurrerende natuurverengingen, maar met Nederlanders die grond zoeken om mest op kwijt te raken. Het is vooral de mestproblematiek die een ontwrichtend effect heeft op de grondprijzen.

De evolutie van de grondprijzen is streekgebonden en doet zich vooral voor in de Noorderkempen, Oost-Vlaanderen, en andere streken. Bijvoorbeeld in Limburg blijven de prijzen vrij laag. Ik zal u een tabel overhandigen die een overzicht geeft van de huidige situatie.

In elk geval probeert de administratie aankopen altijd in der minne te regelen, om zeker niet marktverstoring te werken. Daarbij zijn we gebonden aan de procedure van de schatting door het Comité van Aankoop. Daardoor worden we geconfronteerd met een groot aantal dossiers waarin we niet tot een aankoop kunnen overgaan, omdat het Comité met prijzen komt waarmee we niet kunnen concurreren met anderen op het terrein. Heel wat aanbiedingen kunnen dus niet worden verworven.

Het voorkooprecht natuur is daarvoor een objectieve toetssteen. De overheid volgt per definitie de prijs die op de markt wordt betaald. Het blijkt dat de afdeling Natuur vaak niet tot een aankoop kan overgaan, omdat de schattingsprijs van het Comité van Aankoop lager ligt dan de reële aankoopprijs. Ook de afdeling Bos en Groen heeft moeten vaststellen dat bij de recente openbare verkopen de diverse aanbiedingen worden toegewezen aan hogere privé-bieders. Het gebeurt dus ook in de bossector. Vaak worden prijzen genoteerd die verschillen de percenten hoger uitvallen dan de schatting.

Voor wat de afdeling Natuur betreft, kwamen we in 1995 aan een gemiddelde prijs van 48,02 frank per vierkante meter. In 1999 is dat geëvolueerd naar 58 frank per vierkante meter. Deze laatste prijzen worden vooral beïnvloed door aankopen in de duinen waar de gemiddelde prijs veel hoger ligt. Een grote aankoop waar bijvoorbeeld een gebouw of een vijver bij betrokken is, doet de gemiddelde prijs erg stijgen.

Wat de afdeling Bos en Groen betreft : hier blijft de prijs vrij constant. In 1999 is de prijs zelfs gemiddeld 49 frank per vierkante meter en dat is lager dan in 1995. Toen kostte hij 57,7 frank per vierkante meter. Hier speelt de mestproblematiek abso-

luut niet. Het gaat immers om bossen. Van belang is wel de opstandswaarde of de houtwaarde van een bos. Deze waarde moet bij de aankoopprijs worden gevoegd.

In 1995 lag de prijs gemiddeld hoger omdat het MINA-fonds toen expliciet kredieten heeft vrijgemaakt voor de verwerving van gronden met het oog op reële bosuitbreiding. Als gronden worden gekocht voor bosuitbreiding komen we vaak terecht in landbouwgebieden en stijgen automatisch de prijzen. Uit de tabel blijkt dat de afgelopen vijf jaar geen significante evolutie in de grondprijzen merkbaar is. Het gemiddelde wordt sterk beïnvloed door afwijkende aankopen zoals duinen of domeinen. De stijging van de afgelopen twee jaar bij de afdeling Natuur kan worden verklaard door deze uitzonderlijke aankopen.

Er zijn wel degelijk belangrijke regionale verschillen. In Limburg, het oosten van Vlaams-Brabant en het zuidoosten van Antwerpen en in de IJzervallei zijn de prijzen gemiddeld laag. In Oost-Vlaanderen, het noorden en het zuidwesten van de provincie Antwerpen, de duinen en het westen van Vlaams-Brabant zijn de grondprijzen vrij hoog.

Er zijn geen onverklaarbare significante verschillen tussen de prijzen die door de overheid en de natuurverenigingen of de verenigingen onderling worden betaald. De vastgestelde verschillen zijn steeds objectief te verklaren. De VZW Durme bijvoorbeeld betaalt gemiddeld meer, maar heeft gronden in Oost-Vlaanderen, terwijl de Limburgse aankopen significant lager liggen.

De indruk bestaat dat sommigen de overheid willen dwingen enkel nog onder de marktprijs aan te kopen. Het mag niet de bedoeling zijn dat reservataankopen volledig worden teruggebracht tot gronden die op de markt waardeloos zijn of tot gebieden met de laagste grondprijzen. De marktprijs moet worden gevolgd, zoniet vallen de aankoopsprijzen na verloop van tijd stil en worden geen aankopen meer verricht. De administratie zal binnenkort een nota over de aankoopstrategie opmaken. Ik zal als minister van Leefmilieu nadrukkelijk vragen gebieden aan te kopen binnen de perimeter van bosuitbreidingsgebieden. Als daar wordt op ingespeeld zullen de prijzen automatisch verhogen. Ik kan dit nu reeds aankondigen.

Wat de laatste vraag betreft, heb ik de bevoegde diensten de opdracht gegeven om tegen de tweede helft van dit jaar concrete voorstellen voor afbakening van enerzijds bos- en natuurstructuur en van

Dua

anderzijds een agrarische structuur voor te leggen. Op dat moment kunnen de voorstellen aan elkaar worden getoetst. Ik voorzie dat tegen het einde van het jaar 2000 concrete voorstellen worden overgemaakt aan de minister van Ruimtelijke Ordening in verband met de uitwisseling van planologische bestemmingen ter verwezenlijking van voormelde structuren en in overeenstemming met de beslissingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

De heer Jos De Meyer : Ik dank de minister voor haar uitgebreid antwoord. Het is belangrijk dat wordt gewerkt met marktconforme prijzen. Het kan niet de bedoeling zijn dat de markt wordt ontwricht, en evenmin dat de prijzen kunstmatig worden opgedreven. De minister heeft erkend dat in het noorden van Oost-Vlaanderen de prijzen hoger dan het gemiddelde liggen.

Voor de prijzen van landbouwgronden speelt de mestproblematiek een grote rol. Voor de minister van Landbouw is het uiteraard van het grootste belang dat de mestverwerking zo spoedig mogelijk een feit wordt. Ik heb een bijkomende vraag. Indien de prijzen te hoog worden, zou het daaropvolgende jaar bestraffend worden opgetreden. Welke criteria hanteert de minister hiervoor ? Zonder criteria riskeert men een bijzonder subjectieve aanpak.

Minister Vera Dua : Ik zal u het subsidiereglement opsturen. Er worden zeer ingewikkelde berekeningsformules gehanteerd, waarbij men zich richt naar gemiddelde prijzen, het totaal van de aankopen, enzovoort. Ik pleit eerder voor vereenvoudiging, maar wens de filosofie van het besluit te behouden en ik wil ervoor zorgen dat de verenigingen die actief zijn in het verwerven van terreinen, geen mentaliteit aannemen waarbij tegen welke prijs dan ook wordt aangekocht. De procedure via het federale aankoopcomité stelt wel problemen. Daar worden schattingen gemaakt waarbij de ambtenaren van het comité van aankoop niet altijd geneigd zijn om over de prijs te onderhandelen. Het grootste aandeel van de dossiers die zij behandelen betreft onteigeningen. Daarover bestaat geen discussie. Voor de andere aankopen hebben we echter iemand nodig die op het terrein constant met de eigenaars onderhandelt om tot een zo laag mogelijke prijs te komen. Dat gebeurt op dit ogenblik niet.

De voorzitter : Ik stel voor geen technische discussie te voeren en een bijkomende vraag om uitleg te stellen tijdens de volgende zitting.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dany Vandenbossche tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de milieuvergunning voor crematoria

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vandenbossche tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de milieuvergunning voor crematoria.

De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijn vraag werd ingegeven door de discussie die is ontstaan over de mogelijke vestiging van een crematorium op de Hoezenkouter in Aalst. Er loopt een schorsingsprocedure in verband met de bouwvergunning voor deze vestiging. Intussen werd een nieuwe bouwvergunningsaanvraag ingediend. En er loopt een beroep tegen de milieuvergunning die door de provincie Oost-Vlaanderen werd uitgereikt. De intercommunale voor crematoriumbeheer in Oost-Vlaanderen, zoals de meeste crematoria in Vlaanderen, wordt met een stijgende vraag – onder meer vanuit het arrondissement Aalst – geconfronteerd. Op vijf jaar tijd werd een verdubbeling van het aantal crematies vastgesteld. Er is in Lochristi een capaciteitsprobleem ontstaan.

De minister heeft in een interview in De Standaard gezegd dat men erover moet waken niet bij elke kerktoeren een crematorium te bouwen omdat dit problemen inzake milieuvergunningen en vervuiling schept. De bouw van crematoria werd door de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, de heer Tobback, geblokkeerd in afwachting van de nieuwe wet op de lijkbezorging. Deze nieuwe wet behoort inderdaad tot de federale materie, maar dat neemt niet weg dat Vlaanderen bij de zaak is betrokken. Door de nieuwe wet komt de bevoegdheid voor de bouw en exploitatie van nieuwe crematoria toe aan de lokale besturen. Privé-crematoria moeten tegen 2003 worden overgenomen door de gemeenten of de intercommunes. Is er controle op de privé-crematoria ? Ik heb vernomen van niet. Bovendien zou een omzendbrief in voorbereiding zijn die de bevoegdheid voor het opstellen van een inplantingsplan van nieuwe crematoria aan de provinciegouverneurs toewijst.

Vandenbossche

Er is hoge nood aan nieuwe crematoria omwille van de stijgende vraag bij de bestaande. In Vlaanderen zijn er slechts zes crematoria. Ik heb vernomen dat er nieuwe gepland zijn in Aalst en in Kortrijk. Komen er nog meer ? De uitspraak dat er onder elke kerktoeren een crematorium moet zijn, lijkt me sterk overdreven. In Nederland en in Denemarken beschikt men over 40 crematoria.

Voormalig bevoegd minister Kelchtermans bracht de crematoria, zonder voorafgaande studie van de sector, onder bij de bedrijven van klasse 1. Hij legde ook strenge emissienormen op. Aan de begraafplaatsen werd daarentegen geen enkele norm opgelegd. De crematoria investeren om zich aan de normen aan te passen. Zou het niet nuttig zijn om een studie uit te voeren van de begrafenissen en crematies in Vlaanderen ? Daardoor zou de evolutie van de lijkbezorging in kaart kunnen worden gebracht. Alle aspecten, ook de milieuaspecten, zouden gezamenlijk kunnen worden bestudeerd.

Crematoria en begraafplaatsen zijn voor een belangrijk deel van de bevolking niet enkel de plaats waar de doden worden gecremeerd of begraven, maar vooral de plaats waar afscheid wordt genomen. Uitspraken over crematie waarbij enkel wordt uitgegaan van milieuproblemen moeten worden vermeden. Een crematorium kan niet worden vergeleken met een huisvuilverbrandingsinstallatie. Een begraafplaats vergelijken met een klasse-1-stort is ongepast.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, ik vind dit een nogal vreemde vraag. Het lijkt wel alsof de SP een versoepeling vraagt van de milieuvergunning voor crematoria. Omwille van de Isvag-problemen werden in 1998 metingen uitgevoerd. Daaruit bleek duidelijk dat de crematoria de normen overschreden. Ik moet daaraan wel toevoegen dat de normen pas werden opgelegd vanaf maart-april 1999.

Het aantal crematoria in Vlaanderen vergelijken met het aantal in Nederland is niet realistisch. Qua oppervlakte is Vlaanderen veel kleiner dan Nederland. De bevolkingsdichtheid is in Vlaanderen dan weer veel hoger dan in Nederland.

De vergelijking met de wetgeving van Nederland en Denemarken gaat evenmin op. In Nederland is de wetgeving minstens even streng. Zo mag in Ne-

derland de rook van de verbranding niet zichtbaar zijn. In Vlaanderen mag dat wel, tenzij het de omgeving verstoort.

Ik vrees bovendien voor de uitbreiding van de bestaande intercommunales. Toen de afvalverbrandingsovens van IHK niet langer voldeden aan de normen, dienden de ovens te worden gesloten. Dit had vele financiële gevolgen voor de gemeenten die waren aangesloten bij deze intercommunale. Het crematorium van Wilrijk voldeed evenmin aan de normen. Het crematorium moet uitbreiden omwille van de grote vraag. Zullen de gemeenten die zijn aangesloten bij deze intercommunale, opnieuw moeten opdraaien voor de zware investeringskosten ?

Wat is volgens de minister het kostenplaatje van de uitbreiding van het aantal crematoria en van de aanpassing aan de strengere normen ? Zult u de last helpen dragen ? Beschikt u over recente meetresultaten van de oven in Wilrijk ?

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : Mijnheer de voorzitter, ik steun de vraag van de heer Vandenbossche. Voor de aanleg van begraafplaatsen bestaan er echter wel wetten en normen inzake volksgezondheid, waardoor niet overal een begraafplaats mag worden ingericht. De kwaliteit van de grond is daarbij van groot belang. Voor een gemeente een nieuwe locatie mag aanwenden, is een bodemonderzoek noodzakelijk. De lijken moeten immers kunnen verteren. Op natte gronden mogen bijgevolg geen begraafplaatsen worden ingericht. Voor sommige gemeenten vormt dit een groot probleem. Bepaalde gemeenten zullen geen geschikte locaties meer vinden voor de aanleg van nieuwe begraafplaatsen. Het zal bijgevolg nodig blijken om initiatieven te nemen op het vlak van het alternatief voor lijkbezorging : de crematie. De vraag van de heer Vandenbossche komt dus zeker niet te vroeg.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, ik moet eerlijk toegeven dat ik nooit eerder heb stilgestaan bij deze problematiek. Het is natuurlijk belangrijk dat de bevolking over de nodige infrastructuur kan beschikken. Iedereen moet vrij kunnen kiezen tussen een begrafenis of een crematie. Als het klopt dat we met een tekort aan crematoria kampen, dan moeten we daaraan iets doen.

In tegenstelling tot de heer Vandenbossche, ben ik ervan overtuigd dat de milieunormen moeten worden gerespecteerd.

De heer Dany Vandenbossche : Mijn argument wordt verkeerd geïnterpreteerd. Ik heb helemaal geen pleidooi gehouden voor een verlaging van de milieunormen. Ik zei dat huisvuilverbrandingsovens en crematoria niet op één hoop mogen worden gegooid.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik denk dat er inderdaad een onderscheid moet worden gemaakt tussen een huisvuilverbrandingsoven en een crematorium. We moeten goed onderzoeken onder welke voorwaarden crematoria mogen worden ingeplant.

De voorzitter : Deze zaak moet hier in de eerste plaats leefmilieu-technisch worden bekeken, niet vanuit een ethische benadering. We mogen niet zo maar beweren dat er al voldoende crematoria zouden zijn. Iedereen heeft het recht op de vrije keuze, maar nu is de capaciteit van de crematoria onvoldoende groot om die keuze te garanderen. Wij zijn verplicht om daarmee rekening te houden en de voorwaarden voor de installaties te bepalen. Ik neem aan dat een aantal van de bestaande installaties niet meer up-to-date is. Ondertussen zijn heel wat nieuwe technieken ontstaan. De directie van het crematorium van Lochristi heeft reeds gezegd dat ze een nieuw Duits systeem zal toepassen waardoor hun instelling aan de normen zal voldoen. De milieunormen moeten hoe dan ook het uitgangspunt blijven.

Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Wat mijn bevoegdheden betreft, ben ik enkel op het vlak van de milieunormen bij de crematoria betrokken. Lijkbezorging, uitbouw van crematoria en dergelijke zaken meer zijn een federale bevoegdheid.

Ik steun dan ook de vraag van de heer Vandenbossche om een studie te laten verrichten zodat we de verschuivingen kunnen detecteren, de echte noden in kaart kunnen brengen en de vrijheid van wijze van lijkbezorging – waarop hier sterk gealludeerd werd – te onderzoeken. Maar nogmaals, dit zijn bevoegdheden van de federale minister van Binnenlandse Zaken.

Mijn bevoegdheid dienaangaande beperkt zich tot de milieuaspecten en niemand zal hier ontkennen dat crematoria potentiële risico's op luchtverontreiniging inhouden. Vandaar dat crematoria aan een milieuvergunningsplicht worden onderworpen, waarbij voorwaarden, aangepast aan de sector, moeten worden nageleefd om de uitstoot van verontreinigende stoffen in de lucht te beperken. Zo zijn er, specifiek voor de crematoria, Vlarem-nor-

men voor de parameters stof, kwik, verzurende stoffen en dioxines.

Het is wel zo dat de norm voor dioxines overeenkomt met de norm die werd vastgelegd voor de verbrandingsovens van huishoudelijk of gevaarlijk afval omdat het nu eenmaal om een verbrandingsproces gaat, hoe schrijnend dit ook mag klinken. Eén van de grote problemen van crematoria is dat er geen continue verbranding plaatsvindt. Elke dag is er dus een nieuwe opstartfase die de dioxine-uitstoot verhoogt. Mevrouw Van den Eynde vroeg mij dienaangaande om nadere cijfergegevens, maar die kan ik helaas nog niet verstrekken. Het is uiteraard niet mijn bedoeling om continue verbranding op te leggen om toch maar de norm te kunnen halen. Misschien is een aanpassing van de normen voor de crematoria gewenst, maar toch wil ik eerst laten nagaan of er binnen de thans bestaande technologie geen systemen bestaan waardoor die norm wel zou kunnen worden gehaald, een voorstel dat hier ook door de heer Timmermans werd geformuleerd.

De exploitant van een crematorium moet ook voldoen aan meer algemene voorwaarden, waarbij ik zeker het zorgvuldigheidsbeginsel als belangrijke verplichting wens aan te stippen. En aanvullend op de sectorale voorwaarden kan de verlener van de milieuvergunning bijzondere voorwaarden opleggen die rekening houden met bedrijfseigen of plaatselijke omstandigheden.

Wat de concrete aanvragen betreft, is de bouwvergunningsproblematiek een aangelegenheid die tot de bevoegdheid behoort van mijn collega, bevoegd voor ruimtelijke ordening. Zolang de bouwvergunning niet verleend is, behoudt de milieuvergunning een slapend karakter. Dit wil zeggen dat de werken pas mogen worden aangevat wanneer zowel de bouwvergunning als de milieuvergunning verleend zijn.

Wat de milieuvergunning betreft, moet ik in de loop van de maand juni van dit jaar een uitspraak doen in het beroep dat is ingesteld tegen de beslissing van de Bestendige Deputatie van Oost-Vlaanderen met betrekking tot de exploitatie van een crematorium in Aalst.

De voorzitter : De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : Ik dank de minister voor haar antwoord en stel met vreugde vast dat ook zij voorstander is van een studie over de hele problematiek met betrekking tot de lijkbezorging. Volgens mij dient dit in Vlaanderen te gebeu-

Vandenbossche

ren omdat de normen hier totaal verschillend zijn van die van Brussel en Wallonië. Ik ben geen specialiste ter zake, maar wel weet ik dat – zoals de voorzitter reeds zei – een systeem werd ontwikkeld dat ervoor kan zorgen dat de normen binnen de crematoria worden nageleefd.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik heb nog vragen bij en blijf bevreesd met betrekking tot het kostenplaatje. Onze gemeente is nu aangesloten bij de intercommunale van Wilrijk. Als die oven uitbreidt of investeert om zich aan de normen aan te passen, dan zullen ook wij die factuur moeten betalen. Ook bij de IHK-oven hebben we een grote factuur voorgeschoteld gekregen. Intercommunale samenwerking kan dus financiële problemen opleveren waarvan de overheid aan de basis ligt.

Minister Vera Dua : Dat is bij een intercommunale de normale procedure. Een intercommunale start daarmee omdat men vindt dat dit tot haar maatschappelijke taken behoort en omdat daartoe een behoefte bestaat. Uiteraard zijn daar ook inkomsten aan verbonden. Er moet in dit verband nagegaan worden wat de wetgever oplegt en hoe dit solidair met alle aangesloten leden van de intercommunale kan worden gedragen.

De heer Dany Vandenbossche : Mevrouw Van den Eynde blijkt bijzonder hardhorig te zijn door maar voort te blijven hameren op de huisvuilverbrandingsovens, iets waarover ik het niet had. Ik wilde

enkel de crematoria bespreken. Dat men die twee op 'eenzelfde hoop' gooit, vind ik sterk.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Het gaat toch over hetzelfde verbrandingsproces met een vergelijkbare uitstoot.

Minister Vera Dua : Ter illustratie van het grote verschil dat er wel degelijk is, wens ik de volgende – helaas vrij lugubere – informatie te verstrekken. In een crematorium mag men de kist niet meer openen, wat dus betekent dat de kist gesloten de verbrandingsoven in gaat. De stijging van de temperatuur veroorzaakt dan een ontploffing die op haar beurt een verhoogde dioxine-uitstoot veroorzaakt. Bovendien blijken in die kist nog andere materialen te zitten dan wat er eigenlijk in hoort te zitten, en dat verhoogt de uitstoot nog meer.

Het is dus een bijzonder ingewikkelde materie. Men mag de crematoria inderdaad niet op dezelfde voet behandelen als de huisvuilverbrandingsovens, maar daartegenover staat dan weer dat de bijkomende milieu-effectenproblemen zeker niet onderschat mogen worden. Zo zou het afsluiten van de kist op federaal vlak moeten worden aangekaart, want dit vergt mijns inziens een soepelere interpretatie.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.31 uur.*
